

مطالعه سازگاری، خودناسازگاری و تعیین بهترین گرده افشان برای شش ژنوتیپ امیدبخش زردآلو

حسین فتحی^{۱*}، حمید رهنمون^۱، سیده محمد طباطبائی^۲ و حسن مسلمی^۲

^۱ به ترتیب محقق و استادیار، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان شرقی، ایستگاه تحقیقات باغبانی سهند، تبریز

^۲ به ترتیب کارشناس و کمک کارشناس ایستگاه تحقیقات باغبانی سهند

*نویسنده مسئول: fathih_1353@yahoo.com

چکیده

در زمان معرفی رقم در زردآلو بایستی رقم گرده دهنده آن رقم نیز معرفی شود. هنگام احداث باغ‌های جدید در زردآلو استفاده از رقم گرده دهنده‌ای که گل‌های آن هم زمانبا رقم تجاری باز شود، برای تشکیل میوه ضروری می‌باشد. در پژوهش حاضر، وضعیت سازگاری و ناسازگاری گرده، درصد تشکیل میوه در حالت گرده‌افشانی آزاد و گرده‌افشانی کنترل شده شش ژنوتیپ زردآلو بومی استان آذربایجان شرقی در شرایط آب و هوایی ایستگاه سهند بررسی شد. برای این منظور علاوه بر بررسی خودگرده‌افشانی، از گرده سه رقم تجاری اردوباد ۹۰، نصیری ۹۰، قرمز شاهرود برای گرده‌افشانی کنترل شده این ژنوتیپ‌ها استفاده شد. برای این منظور گرده این ژنوتیپ‌ها و ارقام ذکر شده تحت شرایط کنترل شده جمع‌آوری و آزمون قوه نامیه روی دانه گرده آن‌ها انجام گرفت. از هر ژنوتیپ سه شاخه یکسان با کیسه‌های ویژه برای این کار ایزوله شدند تا از گرده‌افشانی آزاد جلوگیری شود پس از باز شدن گل‌ها گرده‌افشانی دستی با استفاده از قلم مو انجام گرفت. شمارش میوه‌های تشکیل شده پس از تشکیل اولیه میوه شروع شد و در سه نوبت تا برداشت نهائی میوه ادامه یافت. میوه‌های تشکیل شده به‌صورت درصد تشکیل میوه در هر سه حالت گرده‌افشانی ثبت و تجزیه‌های آماری روی درصد تشکیل میوه انجام و مقایسه گردید. هر سه رقم گرده دهنده با ژنوتیپ‌های انتخابی با تفاوت‌های جزئی سازگاری نشان دادند و می‌توانند به‌عنوان گرده دهنده برای این ژنوتیپ‌ها استفاده شوند.

کلمات کلیدی: ژنوتیپ‌های زردآلو، تشکیل میوه، خودناسازگاری، گرده دهنده، آذربایجان شرقی